

Busso Matzelius

Carmen Ex Theocrito De Comata, Qvod Pii Deo Sint Cvrae, Scriptvm à M. Bvssone Matzelio Vuitstockcensi. Cvi Additvs Est XCII. Psalmvs Continens Gratiarvm Actionem, quod Deus Ecclesiam & pios seruet, deletis impijs &c. ab eodem Phalæcio carmine redditus.

Witebergæ: Schwenck, 1559

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn898744199>

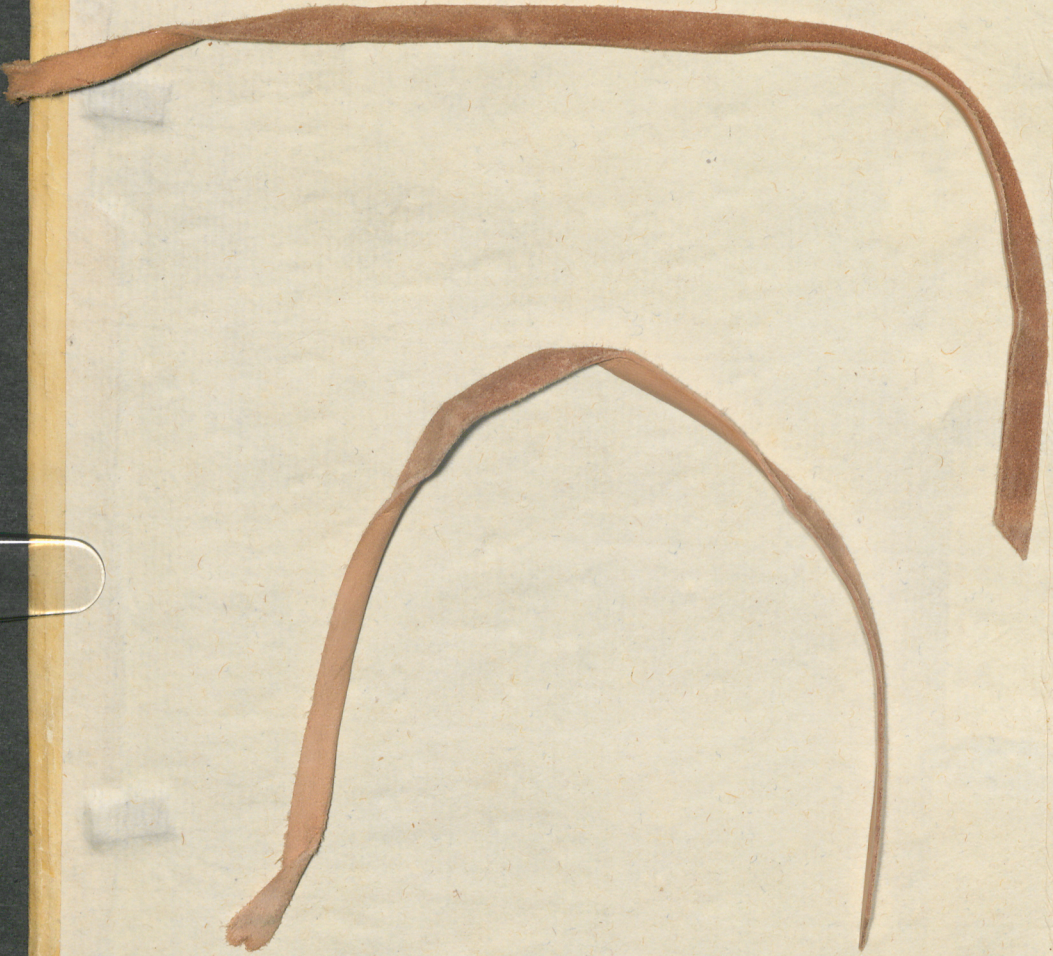
Druck Freier Zugang

I O A

H * S * M

P. 82

MK-1364¹⁻⁹

5
99

CARMEN EX
THEOCRITO DE COMATA,
QVOD PII DEO SINT
CVRAE, SCRIPTVM

â

M. BVSSONE MATZELIO
Vuitstockcensi.

CVI ADDITVS EST XCII. PSAL-
MVS CONTINENS GRATIARVM ACTIONEM,
quòd Deus Ecclesiam & pios seruet, deletis
impijs &c. ab eodem Phalæcio car-
mine redditus.

VVITEBERGAE EX OFFI-
cina Laurentij Schuuenck.

M. D. LIX.

CARMEN EX
THEOCRITO DE COMATA
QVOD PII DEO SINT
CARAE, SCRIPTAM

4

M. BVSSONE MATZELIO
Vultiocken.

CVI ADITVS EST XCVI. PBA.
MV. CONTINENS GRATIARVM ACTIONEM,
quod Deus Bechtlan & pios fratres, delictis
impis etc. ad eodem Phalaco care
mine redditis.

VVITBERGAE EX OPER
ciae Laurentij Schunck,

M. D. LIX.

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI AC

DOMINO, D. IOHANNI ALBERTO, PRINCIPI

Megalburgensi, Duci Henetorum, Comiti Suerinensi &c. Domino

suo clementissimo M. Bussy Matzelius Vvuststockensis

S. D.

CHriste parens rerum cœtus seruabis alendo,
Dogmata qui spargunt ore stupenda patris,
Hos, licet & medijs trepidi iactentur in undis,
Tu tamen eripies pro bonitate Deus.
Fallere nam nescit tua mens diuina, tenentes
Verbi, doctrinam iussaq; sancta, tui.
Semper enim supra uigilant tua lumina sanctos,
Ne noceat Dæmon qui mala multa struit.
Tu quoq; perpetuò iustis alimenta ministras,
Ne premat hos curis imperiosa fames.
Conatus Sathanæ depellis Chriſte nefandos,
Queis cupit euerſos qui tua scepra timent.
Et quamuis simules, quasi deseruisse fideles
Ac nostri curam deposuisse, uelis.
Tu tamen interea fabricator maxime mundi,
Non sinis euerſi pectora nostra dolis.
Qui quoq; falſorum diuum delubra frequentant,
Hi non sunt regni portio parua tui.
Sed cupis absq; mora nitido demittere cœlo
Auxilium nobis, qui tua turba sumus.
Extemplo potes intensas confringere uires
Tristibus, ac uitam Chriſte leuare, malis.
Atq; preces nostras humiles exaudis, & illas
Perpetuò magnum pondus habere facis.
Tu fragilem uitam sustentas semper abundè,
Corpora ne pereant fessa ministerijs.
Nunc quoq; sunt uarij casus quibus hostis acerbus,
His tendit laqueum qui tua uerba docent.

A ij

Sed

Sed nos non terrore metus decet ista negare
Dogmata, quæ Christus sparsit in orbe palam.
Non etiam mortem dubitemus adire parati,
Nomine pro Christi nunc quod in orbe uiget.
Nam qui saluifici profert oracula Christi,
Purus, & æterna pace beatus, erit.
Hic mundus quamuis doctum mala multa subire
Cogat, & ardentibus corpus adire rogos.
Hunc tamen eripiet Christus qui morte redemit,
Humanæ quicquid conditionis erat.
Semper enim diuina manus seruabit amantes,
Pectore sincero scripta sacrata patris.
Ut Sæculi rectè testatur fabula uatis,
Dulcisonum placido qui canit ore melos.
Hanc ego conabor tenui describere uersu,
Ac uelit incæptis Christus adesse meis.
Hæc Princeps generose tibi tradenda putauit,
Quod sis spectandus religione pia.
Et doctos soleas ornare fauore benigno,
Artes præclaras nec minus ipse iuues.
Hic uidisse potes quam largo munere cuncti
Donentur, quicquam qui pietatis habent.
Rursus qui fuerint diuini nominis hostes,
Et populû dubium sponte sequentur iter.
Hos certè Belial leuiore tollit in auras
Perdet, & his, tribuet præmia digna, uiris.
Iamq; salutiferum summis conatibus oro,
Ut te conseruet Dux generose diu.

T. Cellitudini

addictissimus

M. Bussò Matzelius
Vuitstockcensis.

57

CARMEN EX
THEOCRITO DE COMATA,
QVOD PII DEO SINT
CVRAE.

PASTOR avarus erat qui per iuga montis Aprici
Pascebat pecudes, cornigerosq; boues.
Caseus huic nunquam deerat, nec copia lactis,
Multarum rerum censor & asper erat.
Diuitias multas dederat fortuna superba,
Passibus incertis semper in orbe uolans.
Et licet innumeros fructus cepisset avarus,
Nulla tamen uoluit soluere sacra Ioui.
Qui pluuijs largis picti rigat æquora campi
Et foecundat agros terrigenasq; cibant.
Ille sibi precio seruum conduxerat olim,
Pasceret ut pecudes uelligerosq; greges.
Hic famulus poterat suaues armenta per herbas
Ducere, dum roseum sol iubar extulerat.
Carmine nec quisquam poterat superare Comatam,
Nam dulci plenum nectare corpus erat.
Quem sibi præ reliquis Musæ duxere colendum,
Quod semper ferret munera grata Ioui.
Hic etenim sacris Musis de more litabat
Agnum, cum Lunæ cornua plena forent.
Scilicet ut pecori grauido, uitulisq; tenellis,
Infestus, posset non nocuisse, lupus.
Ne quoq; mortiferæ fierent contagia pestis,
Aut pecus inficeret perniciose fames.
Audijt has querulas uoces Iouis aurea proles,
Quæ canit æterni nomina magna patris.

A iij Effecitq;

Effecitq; greges saluos errare Comata,
Per teneras herbas quas ferit alma Ceres.
Non hos insidiæ poterant læfisse latentes,
Quas sruuit interdum sanguinolenta lupa.
Nec uiolenta lues pestis grassantis ouile
Perdebat, Musis cum sua dona dabat.
Et quamuis faceret dominum ditefcere parcum,
Sacra Ioui peragens, Aonidumq; choro.
Hunc ramen iratus pastor (pia numina spernens)
Pro cunctis uoluit contemere bonis.
Perrexit famulum furti damnare nefandi
Iudicis ante thronum, luce nitente noua.
Ut laqueo ualido uitam dirumperet arctam,
Nec posthac Musis sacrificaret oues.
Inde Comata pius quid me uis perdere, fatur,
Cum tibi nil nocui dum mea sacra tuli.
Quin potius melior subeat sententiâ peccatus,
Ne ueniat cœlo pœna ferenda Deum.
Nam mea me pietas mouit, cum mensē cadente,
Laurigeris Musis munera digna darem.
Pro qua relligione meos fecere per arua
Errauisse boues, lanigerosq; greges.
Ne scabies pecudum tentaret uellera turpis,
Pegasilides nobis causa fuere Dea,
Nil tamen hic sermo pastoris flexit auari
Pectora, quæ fuerant impia, plena dolis.
Sed potius spernit cœlestia numina, Musas,
Ac Iouis imperium quod tremat omnis homo.
Nunc ait: experiar num te tua numina saluum
Conseruare queant, ac saturare cibo.
(Namq; tuæ semper curam retinere salutis,
Dicebas superos, his tua sacra dabas.)

Arboris

Arboris in rimam sterilis cum corpore clausus,
 Non uictum capies, sed moriēre fame.
 Tunc supplex lachrymis duri placare uolebat
 Pectora pastoris, sed nihil ipse facit.
 Nam manet huic alto tristis sententia fixa
 Pectore, uix Iouis hanc dextra mouere potest.
 Et quamuis gelidam mortem uitare studebat,
 Attamen incassum uerba precantis erant.
 Innectens ergo famuli fera uincula collo,
 Arbore conclusit corpus inerme caua.
 Atq; piū cupiens semper retinere Comatam,
 Donec hic ad stygias præcipitetur aquas.
 Non tamen huic poterat guttur detrudere ferro.
 Namq; piōs semper protegit umbra Dei.
 Improbus hunc postquam seclūsit in ilice pastor,
 Auxilium tandem sensit adesse pio.
 Vnica namq; dies cœlo uix lapsa recessit,
 Cum mala turbato pectore multa tulit.
 Viderat hic scabiem pecudes corrumpere duram
 Pestiferamq; luem damna tulisse gregi.
 Nec uirides tutò poterant pauisse per herbas,
 Ob facinus rabidī, quod parat arte, lupi.
 Tunc igitur præceps fortuna recessit ab ipso.
 Inuisus superis redditus atq; fuit.
 Numina sæpe quidem spreuit cœlestia pastor,
 Nec ueros cultus præstitit ipse dijs.
 Propterea sceleris tandem persoluere pœnas
 Cogitur, ac stygias forte subire domos.
 Ni se conuertat Iouis ad uenerabile templum,
 Ac ueniam supplex uoce tremente petat.
 Sed tamen huic doluit fidum clausisse Comatam,
 Plurima cum passus damna repente fuit.

A iiij Hæc

Hæc etiam toto reputabat pectore secum,
Nunc ego sum certus numen adesse Iouis,
Præmia qui iustis soleat post tristia fata
Largiri, uite gaudia læta simul.
Sed mihi nolenti uenerari numina casta,
Causa mali fuerit quod modo sustineam.
Excutiens igitur sæuas de pectore flammæ,
Nec famulum statuit perdere morte pium,
Sed cito constituit uiuum deducere seruum
Arboris ex rima qua modo captus erat,
Pasceret ut pecudes mutas per mollia prata,
Dulcibus ac Musis munera sacra daret.
Ad loca confestim pedibus properare studebat,
In quibus hæc arbor consita stabat adhuc.
Ac fidum famulum constricto robore clausum
Alloquitur paucis, talia uerba sonans:
Quis tibi, dum duro fueras in stipite captus,
Fercula grata tulit ne morerere fame?
Num tua (quæ semper mactabas ipse bidentem)
Numina seruarunt, atq; dedere cibos:
Aut tibi de cælo misit rex Iuppiter alto,
Ambrosiam dulcem, nectar & æthereum?
Cui famulus retulit: mihi non alimenta tulerunt
Numina, quæ cæli climata celsa tenent:
Sed chorus Aonidum (qui nunc Heliconâ tenere
Dicitur, ac lepido plectra mouere sono.)
Huc examen apum misit, quæ cogere semper
Consueant pressis dulcia mella fauis.
Hoc ego, dum captus retinebar in arbore, melle,
Nutritus, nouies sole micante fui:
Taliam nunc animum subeunt pastoris, ut ipse
Errati ueniam poscat habere sui.

Atq;

Atq; Deum nouit curam retinere salutis
Illorum, studium qui pietatis habent.
Insuper & uitæ iustis alimenta dedisse,
Temporibus duris ne periisse queant.
Et licet hi teneant auri non pondera magna,
Næc sua sint magnis nomina grata uiris.
Attamen est melius Christi retinere fauorem,
Quàm cum peruersis improba facta sequi.
Non fragilis res est uenerari numina sancta,
Sed pietas semper præmia magna tulit.

SEQVITVR PSAL: 92. PHA
latio carmine redditus.

EST pulcherrima res Deum fateri,
Et patris celebrare facta nostri.
O altissime te probemus omnes,
Qui donas populo tuo salutem.
Quando sol caput extulit choruscans,
Mater Memnonis ac diem reduxit,
Tunc Christi meritum loquar benigni,
Claris laudibus hunc canam Prophetam,
Constanti quoq; uoce ueritatem
Saluatoris ubiq; prædicabo.
Quando lumina sera uesper affert,
Et cum littora sole molle fiunt,
Cantabo Domini perenne factum,
Quo nos de cruce triste liberauit.
Non solum recitabo grata uerba,
Sed pollex decachorda tanget apta,

Vocalis

Vocalis cytharæ canora plectra
Attingam, lyra dulcis & sonabit,
Cantum buccina rauca concitabit,
Sic præconia læta quisq; dicet.
Lætos nos etenim facis redemptor
Mundi, qui bona multa condidisti.
Delectant manuumq; nos tuarum
Recte facta quibus iuuas egenos,
Qui sunt sæpe pati nefas coacti.
Quam magnum sit opus tuum, profecto
Non quisquam poterit satis referre,
Est & consilium tuum profundum,
Hoc ut nemo sit affecutus unquam.
Hæc abscondita sunt uiris ineptis,
Nec stultus capit ista mente pura.
Quod multi uideantur hic uirere,
Sicut gramina terra quæ reducit,
Et qui pessima facta sunt secuti.
Non hæc prospera signa sunt putanda,
Sed sint perpetuæ reiectionis
Argumenta, quod impij peribunt.
Tu uero superemines per omnes
Aeternusq; manes, tibi dicatos
Conseruas, simul abijcis superbos,
Quod nixi fuerint suis opellis,
In Christo neq; spem suam locarint.
Quare summe Deus feri peribunt
Hostes, qui mala multa sunt locuti,
Qui florere uidentur interibunt.

Hos

Hos & terra uiros hians uorabit.
Dispergas i. omnes, iniquitates
Qui prauas adamare maluerunt.
Sicut Rhinocerotis & recrefcit
Cornu, sic iterum meum scatebit.
Præ fucco senium meum uirefcet.
Hinc damnum fimul hostium meorum
Spectabo, melius meis ocellis.
Conabantur enim mihi nocere,
Aures atq; meæ dolosa uerba
Rectè percipient, ut hi fugantur,
Et iustus ueluti tenella palma
Florebit, pariter deum uocabit.
Vt Cedrus Libani tepentis aucta
Crefcit, sic Dominum uirent timentes,
Plantati fimul in domo parentis
Summi, iam bona multa poffidebunt,
In pulchris pius atrijs micabit.
Hos etfi fragilis premat fenecta,
Deficcataq; membra languiefiant.
Ipforum tamen incalefcet ætas,
Et ficut fcetet herba germinabunt.
Hæc iuftis benefacta largietur
Chriftus cunctipotens, & autor orbis,
Vt notum faciat quod adfit æquus
Cenfor, qui uelut eft opaca rupis.
Sicut petra mihi Deus cohæret,
A turbis alienus eft profanis,
Sinceram redamatq; ueritatem.

FINIS.

...hos & terra viros hinc nobis
Dispergas, omnes, iniquos
Qui prius ad mare transierunt
Sicut Rhinoceros & recit
Cornu sic iterum manum leuabit
Pis lacco lenius manum nitent
Hinc dantur simul hostium motus
Spectabo, melius meis oculis
Cooperant enim multi nocere
Aurea arpe mer, dolosa verba
Res percipere, ut hi fugant
Frustris veluti tenella pama
Floreis pariter deum nocet
V. Cedris, ibant teporis
Cecit, sic Dominum virum timens
Plantam simul in domo pariter
Summi, iam boni multa possidebant
In pulchrisque arboribus
Hoc est, fragile prorsus senectus
Destituta membra languent
Lorum tamen saccleret vras
Hic scilicet herbarum germinabant
Hic iulle benedicta fugerunt
Christus crucifixus, & ante orbis
Vt notum faciat quod ad hunc rediit
Censor, qui vult est opaca raris
Sicut deus mihi Deus colitur
Auriga saluus est profanis
Sincera redemptio veritatem

FINIS.

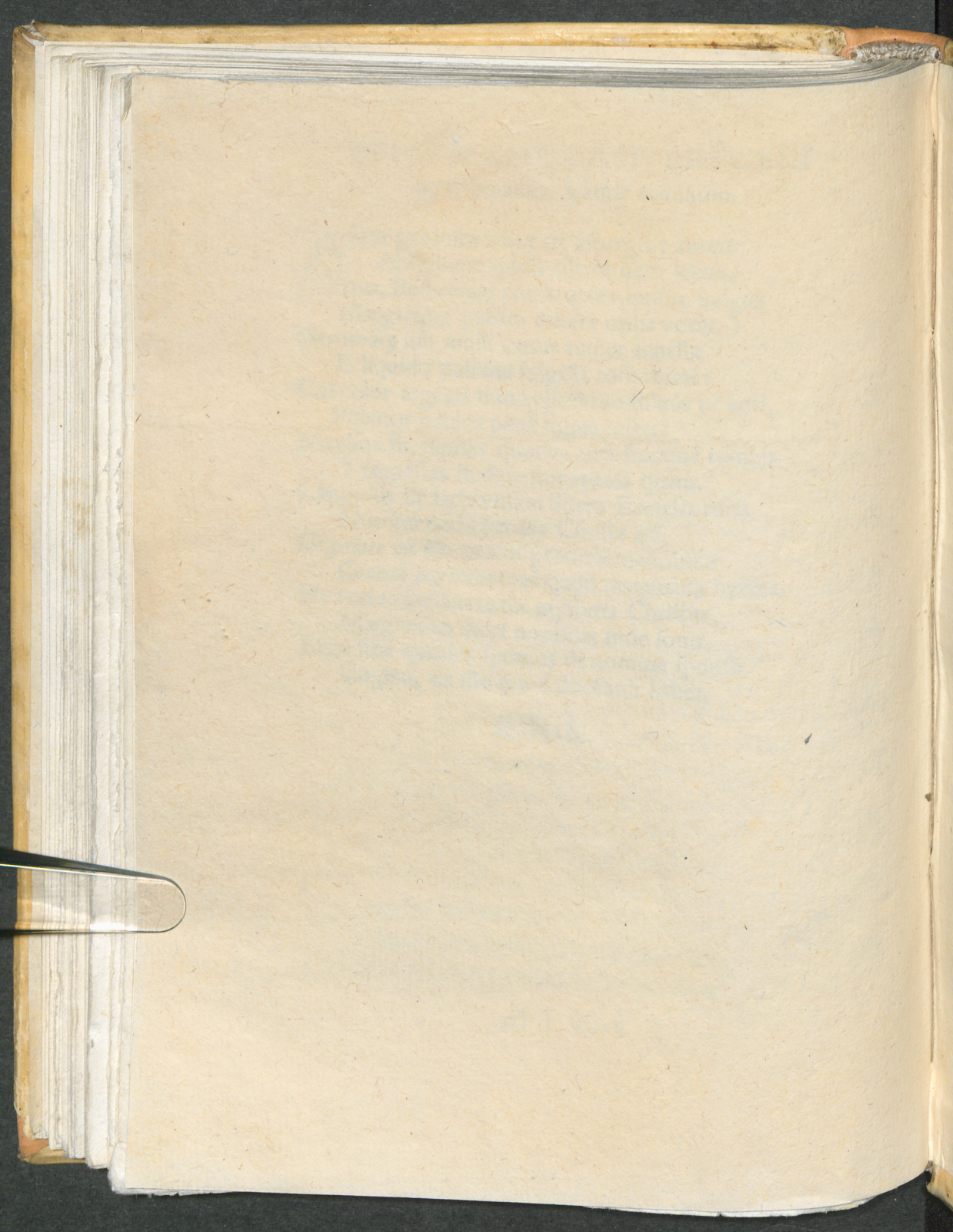
ERI

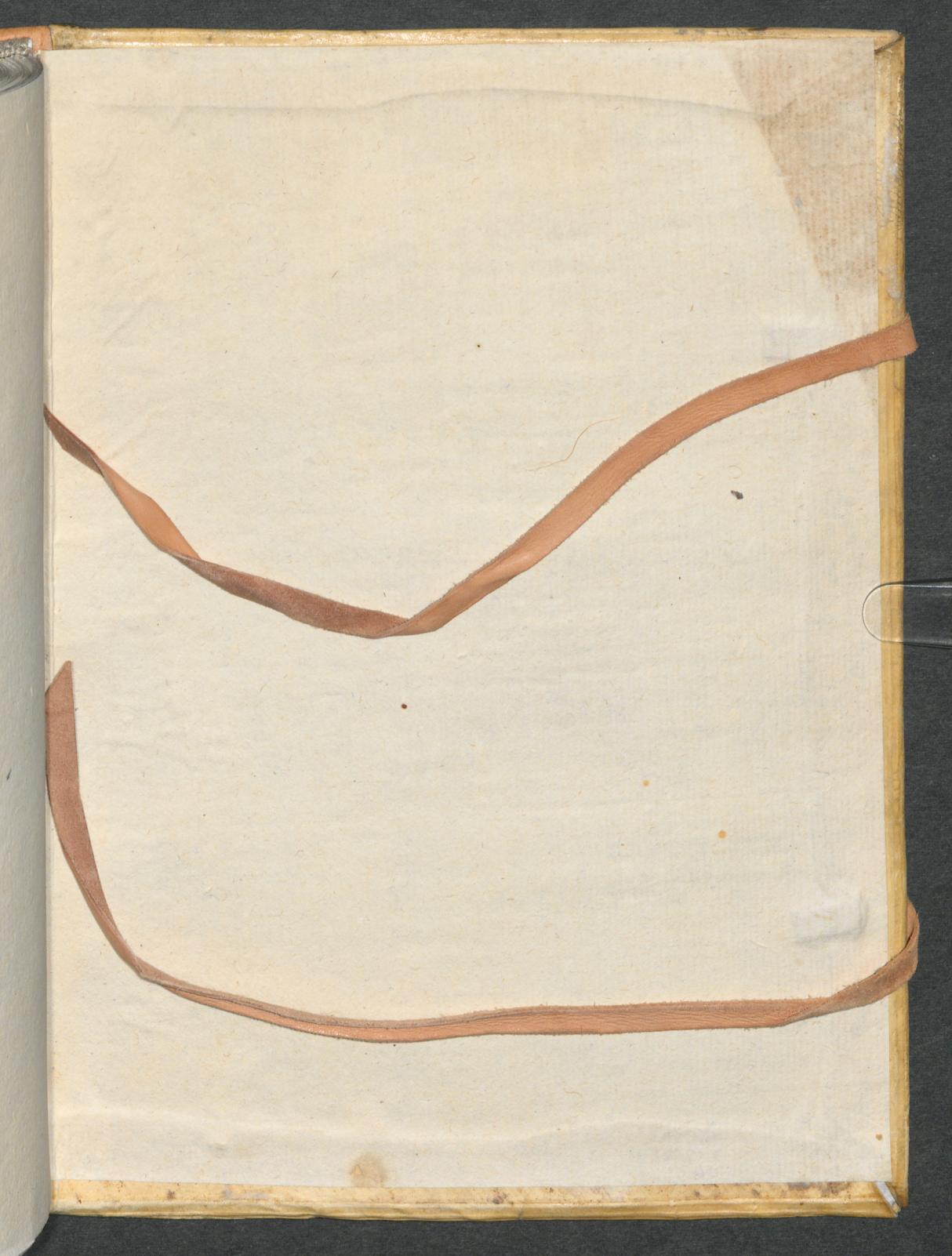
is

ri,

bis

ms.

Vo
Att
Car
Sic
Lae
Mu
De
Re
Qu
Qu
No
Est
Ho
Ha
Ne
Qu
Sic
Et
No
Sed
Arg
Tu
Act
Cor
Qu
In
Qu
Ho
Qu

mm
100 90 80 70 60 50 40 30 20 10 0
100 90 80 70 60 50 40 30 20 10 0
Patch Reference numbers on left
C1 B1 A1 C2 B2 A2 B5 A5 20 18 17 16 11
038
4.5 5.0 5.6 6.3
10 09 03 02 01 C7 B7 A7 C8 B8 A8 C9 B9
UB Rostock 05/5000
the scale towards document

æ canora plectra
a dulcis & sonabit,
na rauca concitabit,
læta quisq; dicet.
im facis redemptor
ona multa condidisti.
uumq; nos tuarum
ibus iuuas egenos,
pati nefas coacti,
m sit opus tuum, profecto
n poterit satis referre,
m tuum profundum,
it affecutus unquam.
ta sunt uiris ineptis,
oit ista mente pura.
deantur hic uirere,
terra quæ reducit,
facta sunt secuti.
pera signa sunt putanda,
uæ reiectionis
uod impij peribunt.
mines per omnes
anes, tibi dicatos
ul abijcis superbos,
int suis opellis,
spem suam locarint.
Deus feri peribunt
la multa sunt locuti,
lentur interibunt.

Hos